

Campus Obert

**CUESTIONES DE
ACTUALIDAD
DESDE LA
ÓPTICA DE
EXPERTOS
UNIVERSITARIOS**

COORDINACIÓN

Sebastià Serra i
Busquets

Antoni Vives
Reus

Rafel Puigserver
Pou (CEDOC-UIB)

► TEMA

XVIII Curs de l'Aula d'Humanitats

Del 29 de gener a l'11 de març se celebrarà a la seu de CaixaForum Palma el XXIV Curs de Pensament i Cultura Clàssica que constarà de sis conferències que tractaran diverses qüestions relacionades amb la *Illiada*.

La *Illiada*: escenes, imatges i conceptes

♦ Francesc Casadesús Bordoy *

En aquest curs de l'Aula d'Humanitats, com a continuació del celebrat l'any passat sobre *L'Odissea*, s'explicaran diversos aspectes de l'obra fundacional de la literatura occidental: la *Illiada*. L'objectiu d'aquest nou curs, en la mateixa línia que l'anterior, és facilitar, de manera didàctica i amena, la lectura de la *Illiada*.

Aquesta aproximació es farà a partir de l'anàlisi de l'estil narratiu homèric amb una especial incidència en les escenes, imatges i conceptes més significatius.

Les exposicions se centraran en l'explicació de quins van ser els antecedents mítics que van originar la guerra de Troia, molt particularment el rapte d'**Helena**; es faran també consideracions sobre l'estil homèric de narrar amb una especial incidència en el magistral ús dels similis i de les metàfores; es dedicarà una sessió a l'anàlisi de la

omnipresent activitat dels déus que, no només observen, sinó que també intervenen, participen i lluiten; es destacaran els principis bàsics que regeixen la moral èpica i aristocràtica dels herois, així com les seves persuasives capacitats oratòries. Finalment es tractarà la qüestió de com, amb els conflictes, es desfermen les passions, els sentiments i les emocions.

I és que la *Illiada*, darrera el seu escenari bèl·lic, amaga un immens repertori dels caràcters i de les acti-

tuds humanes que afloren, sobretot en els moments més crítics. Així, de manera espontània, sorgeixen la valentia i la por, l'amor i l'odi, l'admiració i l'enveja, el pudor i la insolència... Tota aquesta inacabable i variada gama de comportaments i conductes mostren, sense mediacions, les passions que regeixen, condicionen i determinen la condició humana, motiu per el qual són un referent paradigmàtic per a nosaltres mateixos. De fet, els plors finals i desconsolats de **Príam**, per la mort del seu fill **Hèctor**, i d'**Aquil·les**, per la mort del seu estimat **Pàtrocle**, ens adverteixen i allonen de l'inútil, penoses, innecessàries i devastadores que són les guerres.

* Professor del Departament de Filosofia i Treball Social de la UIB i president de la Secció Balear de la Sociedad Española de Estudios Clásicos

► TEMA

L'Europa de les regions

Els museus regionals són institucions fonamentals que, sense ànim de lucre, posen al servei i de la societat el patrimoni material i immaterial i el conserva, estudia, exposa i transmet. Amb aquesta tasca cultural també s'afavoreix el desenvolupament social, cultural i econòmic de la regió on s'hi ubica.

La realitat museística i el diàleg euroregional

♦ Sebastià Serra Busquets *

La convocatòria pública i competitiva 'Cultura Euroregió 2019' de l'Euroregió Pireneu-Mediterrània, des de la Universitat de les Illes Balears, es va presentar el projecte de recerca 'La realitat museística i el diàleg euroregional'.

El passat desembre se'ns va comunicar, després de les avaluacions de les comissions tècniques pertinents i l'acord de l'assemblea general de l'Euroregió, la resolució positiva del projecte i la tramitació del conveni pertinent.

L'equip d'investigadores i d'investigadors aglutinats des de la UIB està format per professionals i investigadors de cada una de les illes i també de la Universitat de Perpinyà Via Domitia, de la Uni-

versitat Rovira i Virgili i de l'Ateneu Barcelonès.

Un bon grup de persones hem començat la tasca que durem a terme durant l'any 2020 i 2021. Els eixos fonamentals de la tasca són els museus d'història, els museus d'art contemporani, els museus arqueològics i els museus etnològics.

Intentarem fer una anàlisi de la realitat museística i tenir molt present la perspectiva euroregional.

Una de les tasques a tenir en compte i que certament ens preocupa és la transferència de coneixements. En aquest sentit procurarem treballar amb els mitjans de comu-

nicació i amb els sistemes comunicacionals possibles. A final del mes de gener posarem en marxa una pàgina web per tal d'informar puntualment de l'estat de la recerca.

Una altra qüestió central és que cal una reflexió profunda sobre les euroregions. En aquest sentit sol·licitem la cooperació d'aquelles persones que estiguin interessades en aportar idees i iniciatives, tant en l'aspecte genèric com en la concreció sobre el diàleg entre les distintes euroregions europees.

Els passats dies 10 i 11 de gener i en el marc del Màster de Patrimoni Cultural: investigació i gestió realitzarem un treball de camp a Menorca, concretat en el Museu de Menorca, Can Oliver i La Mola. Els fruits de la tasca realitzada ens ha obert perspectives i ens dona molts d'ànims.

* Catedràtic d'Història contemporània de la UIB

► TEMA

Festa i reivindicació

Si un dia com avui teniu nostàlgia de les festes passades de Sant Antoni i Sant Sebastià, potser podreu consultar la nombrosa bibliografia que sobre la festa i els seus orígens hi ha publicada, que té un caràcter religiós però també festiu i reivindicatiu.

Sant Antoni com experiència musical i social

♦ Francesc Vicens *

En els darrers anys, la festa de Sant Antoni s'ha convertit en una celebració referencial que representa, com cap altra, les maneres de ser i de sentir d'una bona part dels pobles de Mallorca.

Els rituals d'aquesta festivitat principal de l'hivern ha donat lloc a

mecanismes tant de cohesió social com de representació col·lectiva. Les gloses, els arguments o el cant grupal esdevenen vies de comunicació per expressar allò que som i allò que no volem ser.

Durant la celebració el fet sonor hi té un paper fonamental fins al punt de reconèixer que sense música no hi ha festa. I és que la música és present en tots els rituals de Sant Antoni. La tonada, incansable durant els transcurso dels dies anto-

nians, du implícits els valors de la festa per això esdevé una música singular.

Es amb música que podem cantar «allò que no es pot dir» per això esdevé una activitat no innocent. Per Sant Antoni cantam per fer crítica i denúncia social, també per celebrar al Sant i brufar-lo.

La reedició del llibre *Diguem Visca Sant Antoni!* (Documenta Balear, reed. 2020) que ara es presenta revisada i ampliada, tracta de reforçar la dimensió reivindicativa de la festa. I és que des de l'any 2010 el panorama social i polític de l'Illa s'ha vist afectat per casos extrems de corrupció i manca de consens generalitzat.

Tot plegat fa de Sant Antoni que

cada any sigui igual pel fet de repetir els rituals que caracteritzen la celebració però alhora diferent pel fet que les circumstàncies canviants la personalitzen i la contextualitzen de nou. D'aquí que

obrerries i patronats, malgrat les circumstàncies de cada temps, reivindicuin l'essència d'una festa que es vol arrelada i es vol sentida, on la dimensió lúdica i social revesteixi els seus actes. I és així. Sant Antoni a dia d'avui esdevé la celebració de referència

d'hivern d'un bon grapat de pobles de Mallorca que projecta una imatge d'autenticitat lligada a sentiments únics i a l'esclat col·lectiu.

* Musicòleg i professor titular del CESAG

